

การพัฒนาแบบการให้การศึกษาผู้ปกครองโดยกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนา

เด็กปฐมวัย : กรณีศึกษาการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์

The Development of a Parent Education Model through Participatory Process
to Enhance Preschool Children: A Case Study in Implementing Emotional Quotientอรทัย เลาลองกรณ์^{1*}, อรุณี หรดาล¹, พัชรี ผลโยธิน¹, วรนาท รักสกุลไทย²Orathai Lao-alongkorn^{1*}, Arunee Horadal¹, Pacharee Phonyotin¹, Woranart Raksakulthai²¹ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120² โรงเรียนเกษมพิทยา แผนกอนุบาล 955 ซอยสุขุมวิท 71 แขวงคลองตัน เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110¹ Doctor of Philosophy Program in Education, Sukhothai Thammathirath Open University, Pak Kret, Nonthaburi 11120, Thailand² Kasempittaya School 955 Sukhumvit 71 Rd, Khwaeng Khlong Tan Khet Watthana, Bangkok 10110, Thailand

*Corresponding author e-mail: orat06@yahoo.co.th

(Received: May 13, 2021; Revised: Jun 29, 2021; Accepted: Jul 7, 2021)

บทคัดย่อ

รูปแบบการให้การศึกษาผู้ปกครองในปัจจุบันไม่สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้และความต้องการของผู้ปกครอง จึงได้มีการวิจัยและพัฒนาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนารูปแบบการให้การศึกษาผู้ปกครองโดยกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนา เด็กปฐมวัย และ ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการให้การศึกษาผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย จำนวน 20 คน เด็กปฐมวัย จำนวน 20 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบความรู้ผู้ปกครองด้านการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของเด็ก ปฐมวัย แบบสังเกตความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบ ผลการวิจัย ปรากฏว่า รูปแบบการให้การศึกษาผู้ปกครองโดยกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยที่พัฒนาขึ้น มี 7 องค์ประกอบ และ ประสิทธิภาพของรูปแบบการให้การศึกษาผู้ปกครอง มีดังนี้ 1) ผู้ปกครองที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามรูปแบบ มีความรู้เกี่ยวกับการ เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) เด็กปฐมวัยที่ ได้รับการจัดกิจกรรมจากผู้ปกครองที่ได้รับความรู้ผ่านรูปแบบการให้การศึกษาโดยกระบวนการมีส่วนร่วม มีความฉลาดทางอารมณ์ โดยรวมและรายด้านสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อรูปแบบ การให้การศึกษาผู้ปกครองโดยกระบวนการมีส่วนร่วมระดับมากที่สุด ผลการวิจัยอธิบายได้ว่า รูปแบบการให้การศึกษาผู้ปกครอง ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบที่สามารถนำไปใช้ในการให้ความรู้พ่อแม่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาเด็ก ปฐมวัยได้ จึงเป็นอีกทางเลือกสำหรับครูปฐมวัยและสถานศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ในการพัฒนา ผู้ปกครองให้มีความรู้ได้อย่างมีคุณภาพ

คำสำคัญ : รูปแบบการให้การศึกษาผู้ปกครอง กระบวนการมีส่วนร่วม ความฉลาดทางอารมณ์ เด็กปฐมวัย

Abstract

The parent education models at present were not in accordance with learning characteristics and needs of the parents. Therefore, there has been research and development with the objective were to develop a parent education model through participatory process to enhance preschool children; and study the effectiveness of the developed parent education model. The research sample consisted of 20 parents and 20 preschool children. The employed research instruments were a test on knowledge of parents concerning the enhancement of emotional quotient of preschool children, a preschool children's emotional quotient observation form, and an evaluation form on parents' satisfaction with the parent education model. The results showed that: The developed parent education model through participatory process to enhance preschool children was composed of seven components. And the effectiveness of the parent education model showed as follows: 1) The post-experiment knowledge concerning the enhancement of preschool children's emotional quotient of the parents who undertook the activities as

prescribed in the model was significantly higher than their pre-experiment counterpart knowledge at the .01 level of statistical significance. 2) The post-experiment overall and by-aspect emotional quotient scores of preschool children who undertook activities organized by the parents who received knowledge from the parent education model were significantly higher than their pre-experiment counterpart scores at the .01 level of statistical significance, and 3) The parents were satisfied with the parent education model through participatory process at the highest level. The research results explain that the parent education model through participatory process is a model that can be used to educate parents about enhancing preschool children development. It is another option for preschool children's teachers, schools, or relevant agencies to utilize in the development of parents to have knowledge with quality.

Keywords: Parent education model, Participatory process, Emotional quotient, Preschool children

บทนำ

ปัจจุบันสังคมโลกรวมทั้งประเทศไทยมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับความรู้และวิทยาการที่ทันสมัยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะศตวรรษที่ 21 ถือเป็นยุคที่ยอมรับกันทั่วไปว่าโลกและพลโลกจะมีกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงที่มากขึ้น ซึ่งสถานการณ์เช่นนี้ทำให้สังคมซับซ้อนและมีปัญหามากขึ้น การเตรียมคนไทยยุคใหม่สู่โลกอนาคตจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ การพัฒนาคนให้มีคุณภาพต้องเริ่มตั้งแต่ช่วงปฐมวัย เนื่องจากเป็นระยะที่สมองเกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุดในชีวิต ศักยภาพแห่งการเรียนรู้และการพัฒนาการด้านต่างๆ สามารถพัฒนาได้อย่างเต็มที่ หากได้รับการส่งเสริมอย่างถูกต้อง ดังที่ Freud (2011) ได้กล่าวไว้ว่า ประสบการณ์ในช่วงแรกของชีวิตมีอิทธิพลต่อคนเรามาตลอดถึงวาระสุดท้าย โดยเชื่อว่าการอบรมเลี้ยงดูในระยะปฐมวัยนั้นจะมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กในอนาคต และ Erikson (1993) ได้เน้นให้เห็นถึงความสำคัญของครอบครัวว่าในระยะปฐมวัยเป็นระยะที่เด็กพัฒนาคุณลักษณะบุคลิกภาพที่สำคัญได้ทั้งทางบวกหรือทางลบ แต่สภาพการณ์ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีทำให้สภาพสังคมไทยเกิดการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะครอบครัวที่เป็นหน่วยหนึ่งของสังคมมีการเปลี่ยนแปลงทั้งรูปแบบและโครงสร้าง ส่งผลให้เกิดความอ่อนแอของสถาบันครอบครัวในการทำหน้าที่อบรมเลี้ยงดูเด็ก

ด้วยเหตุนี้ การกำหนดนโยบายการเตรียมพ่อแม่ให้สามารถเลี้ยงดูตอบสนองความต้องการของเด็กทุกด้านตามวัยได้อย่างเหมาะสม และการเพิ่มขีดความสามารถในการจัดประสบการณ์และสร้างสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ ดังที่แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ยุทธศาสตร์ที่ 3 กำหนดวัตถุประสงค์ให้เด็กทุกคนมีพัฒนาการรอบด้านตามวัยอย่างมีคุณภาพและได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ โดยตั้งเป้าหมายเด็กแรกเกิด – 5 ปี มีพัฒนาการสมวัยมากขึ้น มีแนวทางพัฒนาโดยการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้รับการดูแลและพัฒนาอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง พัฒนาหลักสูตรและคู่มือการเตรียมความพร้อมพ่อแม่และการเลี้ยงดูเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการตามวัย (Office of the Education Council, 2017) สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติหลายฉบับที่ผ่านมา รวมถึงฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ซึ่งมีหลักการสำคัญ คือ ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา โดยกำหนดจุดเน้นและประเด็นการพัฒนาหลักเป็นการเตรียมความพร้อมด้านกำลังคนและเสริมสร้างศักยภาพของประชากรทุกช่วงวัย โดยเริ่มต้นพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีสุขภาพกายและใจที่ดี เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ โดยส่งเสริมการเลี้ยงดูในครอบครัวที่เน้นให้เด็กได้รู้จักการพึ่งตนเอง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตลอดจนการให้ความรู้พ่อแม่เรื่องวิธีการเลี้ยงดูและกระตุ้นพัฒนาการเด็ก (Office of the National Economic and Social Development Board, 2017)

นอกจากนี้พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 ได้กำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนาเด็กปฐมวัยไว้ในมาตรา 5 ข้อ (3) ให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่รอบด้านทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย เพื่อให้เด็กเกิดทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้ได้อย่างสอดคล้องกับหลักการพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคล และ ข้อ (6) ให้ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยได้รับความรู้ ทักษะและเจตคติที่ดีในการพัฒนาเด็กปฐมวัย มาตรา 7 บิดามารดา และผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้เด็กปฐมวัยซึ่งอยู่ในการดูแลได้รับการพัฒนาตามแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก (Office of the Council of State, 2019) สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาปฐมวัย หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย และแนวคิดของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ที่ได้รับว่า การดูแลพัฒนาและการจัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัยนั้นต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจและการส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกันของทุกฝ่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งครอบครัว เนื่องจากพ่อแม่

ผู้ปกครองรวมทั้งบุคคลในครอบครัว เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด และครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นในการเรียนรู้ของเด็ก โดยสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องมีการทำงานกับครอบครัวในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาเด็กร่วมกัน (Bureau of Academic Affairs and Educational Standards, 2017)

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาสภาพการณ์การให้การศึกษาผู้ปกครองของสถานศึกษา จำลองความต้องการและความสนใจของผู้ปกครอง จำนวน 880 คน จากภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ ผลการศึกษพบว่า 1) สถานศึกษาส่วนมากจัดอบรมให้การศึกษาผู้ปกครองในรูปแบบของการประชุมและการให้ร่วมกิจกรรมในโอกาสต่าง ๆ 2) ผู้ปกครองส่วนมากต้องการรับข้อมูลความรู้จากสถานศึกษา อายามีโอกาสได้ปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการอบรมเลี้ยงดูในกลุ่มผู้ปกครองด้วยกันเอง และ ต้องการให้มีการอบรมให้ความรู้ผู้ปกครองโดยผู้เชี่ยวชาญ สอดคล้องกับผลงานวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่พบว่า ส่วนมากเป็นการให้ร่วมกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ การดูแลเด็กทำการบ้าน และการร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ (Chaisalee, 2016) การให้ครูเยี่ยมบ้าน การให้ความร่วมมือกับครูในเรื่องต่าง ๆ การเข้าร่วมประชุมเพื่อรับฟังนโยบายหรือข้อมูลต่าง ๆ จากสถานศึกษาและรับความรู้จากผู้เชี่ยวชาญ (Phongthong, 2016) การพบปะครูประจำชั้นในโอกาสต่าง ๆ และการติดตามเว็บไซต์ของโรงเรียน (Yakaew *et al.*, 2018)

ผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กปฐมวัยส่วนมากเป็นการให้ความร่วมมือและสนับสนุนสถานศึกษาและครูในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก กิจกรรมการให้การศึกษาผู้ปกครองเพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาเด็กยังมีน้อยมาก เป็นเพียงการให้รับฟังข้อมูลความรู้จากสถานศึกษาและผู้รู้ที่สถานศึกษาเชิญมา โดยไม่ให้ความสำคัญกับองค์ความรู้และประสบการณ์ของผู้ปกครองที่อบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กมาเป็นเวลานาน ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่าต่อการนำมาประยุกต์ใช้เนื่องจากผ่านการปฏิบัติทดลองมาแล้ว ที่สำคัญรูปแบบการให้การศึกษาผู้ปกครองดังกล่าวไม่สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของผู้ปกครองซึ่งส่วนมากเป็นผู้ใหญ่ที่เรียนรู้จากประสบการณ์หรือที่เรียกว่า การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ที่เน้นการขึ้นตนเองและการเรียนรู้ที่อาศัยประสบการณ์เดิม เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ใหม่อย่างต่อเนื่อง ประสบการณ์ในการเลี้ยงดูบุตรหลานของผู้ปกครองเป็นสิ่งที่มีความค่า หากนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันกระตุ้นให้สะท้อนคิดเกี่ยวกับประสบการณ์ จะช่วยพัฒนาความคิด เจตคติ และทักษะไปสู่ความรู้ใหม่ (Tejasupt, 2011) การให้ผู้ปกครองสะท้อนประสบการณ์เดิมอาจเริ่มด้วยการถามคำถามในเชิงบวก ที่สร้างแรงบันดาลใจเรียกว่าสุนทรียสาธก เป็นกระบวนการที่ช่วยเร่งการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวก ทำให้ผู้ปกครองมองเห็นสิ่งดี ๆ ของกันและกัน มีผลให้เกิดความภาคภูมิใจ รู้สึกดีต่อคนอื่น ทำให้มองเห็นและคิดได้กว้างขวางขึ้น (Cooperrider & Whitney, 2005)

นอกจากนี้การให้ผู้ปกครองนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติกับเด็กตามลำพัง อาจทำให้รู้สึกโดดเดี่ยว การได้มาร่วมมือปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ จะทำให้รู้สึกอุ่นใจที่มีเพื่อนที่เข้าใจคอยช่วยเหลือชี้แนะ เกิดการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบกลุ่มย่อยที่ผู้ปกครองมาจากพื้นฐานที่แตกต่างกันมาทำงานร่วมกัน ช่วยกันเรียนรู้และช่วยเหลือกัน (Johnson & Johnson, 1999) ขณะเดียวกัน การให้การศึกษาผู้ปกครองต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาเจตคติ มองเห็นคุณค่าและความสำคัญของตนเอง ตามแนวคิดจิตตปัญญา ที่ทำให้ผู้ปกครองเข้าใจตนเองโดยการเรียนรู้อย่างใคร่ครวญ สังเกตอย่างมีสติต่อการเปลี่ยนแปลงภายในตนเองที่เกิดขึ้นจากการเผชิญกับผู้อื่น การให้ความสำคัญกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารความรู้ภายในของผู้ปกครองแต่ละคน โดยไม่วิพากษ์วิจารณ์ ภายใต้บรรยากาศของการเคารพยอมรับระหว่างกัน เพื่อให้ผู้ปกครองรู้สึกปลอดภัยที่จะพูด โดยมีกระบวนการสุนทรียสนทนา (Dialogue) การฟังอย่างลึกซึ้ง (Deep listening) และสะท้อนการเรียนรู้ทั้งเป็นกลุ่มและรายบุคคล (Poolpatarachewin, 2012)

ด้วยเหตุนี้ การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการให้การศึกษาผู้ปกครองโดยกระบวนการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น โดยบูรณาการแนวคิดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Adult learning) แนวคิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential learning) แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning) แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา (Contemplative education) และแนวคิดสุนทรียสาธก (Appreciative inquiry) เป็นฐานคิดในการพัฒนา ซึ่งรูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ในการให้ความรู้เพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัยในด้านต่าง ๆ ได้ แต่งานวิจัยนี้กำหนดความรู้เกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์เป็นสาระสำคัญในการทดลองใช้รูปแบบการให้การศึกษาผู้ปกครองโดยกระบวนการมีส่วนร่วมที่พัฒนาขึ้น เนื่องจากการพัฒนาบุคคลให้มีความฉลาดทางอารมณ์ มีความสำคัญต่อสังคมยุคใหม่เพราะคนที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงจะเป็นคนที่มีความมั่นคงทางอารมณ์ สามารถเผชิญอุปสรรคปัญหาได้ดี และเตรียมพร้อมเสมอที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลง ความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยจำเป็นต้องได้รับการปลูกฝังและพัฒนาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่วัยเด็ก ควบคู่กับการพัฒนาความฉลาดทางสติปัญญา เนื่องจากความฉลาดทางอารมณ์เป็นทักษะที่เกิดขึ้นได้ด้วยกระบวนการเรียนรู้จาก

วิธีการเลี้ยงดูของพ่อแม่และการที่พ่อแม่เป็นแบบอย่าง โดยเฉพาะการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ตั้งแต่วัยเด็กเล็กในช่วงอายุ 2-5 ปี เป็นทางออกที่ดีทางหนึ่งในการลดปัญหาด้านจิตใจและพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็ก ๆ อีกทั้งยังเป็นการป้องกันการใช้ความรุนแรงในสังคมอีกทางหนึ่ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการให้การศึกษาคู่มือผู้ปกครองโดยกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย
2. เพื่อหาประสิทธิผลของรูปแบบการให้การศึกษาคู่มือผู้ปกครองโดยกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังนี้
 - 2.1 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังได้รับความรู้ผ่านรูปแบบการให้การศึกษาคู่มือผู้ปกครองโดยกระบวนการมีส่วนร่วม
 - 2.2 เปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมจากคู่มือผู้ปกครองที่ได้รับความรู้ผ่านรูปแบบการให้การศึกษาคู่มือผู้ปกครองโดยกระบวนการมีส่วนร่วม
 - 2.3 ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบการให้การศึกษาคู่มือผู้ปกครองโดยกระบวนการมีส่วนร่วม

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยมีขั้นตอนแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการให้การศึกษาคู่มือผู้ปกครองโดยกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการณ์การให้การศึกษาคู่มือผู้ปกครอง สำนวนสภาพปัจจุบัน ปัญหาการให้การศึกษาคู่มือผู้ปกครองของสถานศึกษา และความต้องการ ความสนใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับวิธีการให้การศึกษาคู่มือผู้ปกครอง โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ครูปฐมวัยและคู่มือผู้ปกครอง ทั้งหมด 880 คน ในเขตภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เครื่องมือที่ใช้ คือแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและปัญหาในการให้การศึกษาคู่มือผู้ปกครองของสถานศึกษา และแบบสอบถามความต้องการ ความสนใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับวิธีการให้การศึกษา ผลการศึกษาสอดคล้องกับผลงานวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีผู้ศึกษาไว้ก่อนหน้านี้ ในส่วนของความต้องการและความสนใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับวิธีการให้การศึกษาคู่มือผู้ปกครอง ผู้ปกครองต้องการให้มีการจัดอบรมให้ความรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทั้งการรับฟังข้อมูลความรู้จากผู้เชี่ยวชาญ การแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นและประสบการณ์ในการดูแลเด็กในกลุ่มผู้ปกครองด้วยกัน และการให้ข้อมูลความรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการให้การศึกษาคู่มือผู้ปกครองโดยกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัย และผลการศึกษาสภาพการณ์การให้การศึกษาคู่มือผู้ปกครอง และศึกษาวิเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิดต่างๆ ที่จะนำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบ ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ แนวคิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ แนวคิดจิตตปัญญา และแนวคิดสุนทรียสาธก นำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิด และพัฒนาโครงสร้างรูปแบบการให้การศึกษาคู่มือผู้ปกครอง ประกอบด้วย ความเป็นมาและความสำคัญ วัตถุประสงค์ แนวคิด ทฤษฎีที่นำมาใช้ ลักษณะของรูปแบบ ขั้นตอนของรูปแบบ แนวทางการใช้รูปแบบ และการประเมินผล จากนั้นตรวจสอบความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ ผลการประเมินมีค่าอยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 แล้วจึงศึกษานำร่องรูปแบบการให้การศึกษาคู่มือผู้ปกครองโดยกระบวนการมีส่วนร่วม โดยการกำหนดสาระสำคัญเรื่องการสร้างความฉลาดทางอารมณ์ สร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบ เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานำร่องประกอบด้วย 1) คู่มือผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 4-5 ปี ที่ศึกษาในปีการศึกษา 2563 ในโรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเขียงราย) อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง จำนวน 15 คน 2) เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 4-5 ปี จำนวน 15 คน ซึ่งเป็นเด็กที่อยู่ในความรับผิดชอบของผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานำร่อง คือ รูปแบบการให้การศึกษาคู่มือผู้ปกครองโดยกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครอง แบบสังเกตความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบ จากนั้นแก้ไขปรับปรุงตามผลการศึกษา นำร่อง ได้รูปแบบการให้การศึกษาคู่มือผู้ปกครองที่มีคุณภาพสำหรับนำไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 2 ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการให้การศึกษาคู่มือผู้ปกครองโดยกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นการนำรูปแบบการให้การศึกษาคู่มือผู้ปกครองที่ปรับแก้แล้วไปทดลองใช้กับคู่มือผู้ปกครองเด็กปฐมวัย โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียว วัดก่อนและหลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง คือผู้ปกครองของเด็กปฐมวัย จำนวน 20 คน ที่สมัครใจและมีความพร้อมที่จะร่วมกิจกรรมการให้การศึกษาได้ตลอดการทดลอง และเด็กปฐมวัยจำนวน 20 คนที่อยู่ในการดูแลของผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) รูปแบบการให้การศึกษาผู้ปกครองด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย 2) แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย เป็นแบบทดสอบแบบคู่ขนาน ประกอบด้วย 2.1) แบบทดสอบก่อนการใช้รูปแบบ มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.30 ถึง 0.70 และมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.27 ถึง 0.93 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.75 2.2) แบบทดสอบหลังการใช้รูปแบบ มีค่าความยากง่ายรายข้ออยู่ระหว่าง 0.30 ถึง 0.70 และมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.27 ถึง 0.93 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 3) แบบสังเกตความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 และ 4) แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองที่มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกรายการ และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80

การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 3 ช่วง ดังนี้

- 1) ช่วงก่อนการทดลองใช้รูปแบบ ทำการทดสอบความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองด้วยแบบทดสอบก่อนการทดลองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และครูประจำชั้นสังเกตความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
- 2) ช่วงระหว่างการทดลองใช้รูปแบบ นำรูปแบบการให้การศึกษาไปใช้กับผู้ปกครองกลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการใช้รูปแบบ 5 ขั้นตอน โดยขั้นตอนที่ 1-4 ปฏิบัติกิจกรรมต่อเนื่องกันในวันหนึ่ง จากนั้นให้ผู้ปกครองนำแนวปฏิบัติที่ได้จากขั้นตอนที่ 4 ไปพัฒนาเด็กเป็นระยะเวลา 1 เดือน กลับมาปฏิบัติกิจกรรมต่อขั้นตอนที่ 5
- 3) ช่วงหลังการทดลองใช้รูปแบบ ทำการทดสอบความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นแบบทดสอบคู่ขนานกับแบบทดสอบก่อนการทดลอง ครูประจำชั้นสังเกตความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย และให้ผู้ปกครองประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการให้การศึกษา จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัย

1. รูปแบบการให้การศึกษาผู้ปกครองโดยกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังรายละเอียดในภาพที่ 1

ความเป็นมาและความสำคัญ การพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพต้องส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก การให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย จึงเป็นภารกิจที่สำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัยในการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย การเตรียมพ่อแม่และผู้ปกครองให้สามารถเลี้ยงดู ตอบสนองความต้องการของเด็กทุกด้านตามวัยได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนการเพิ่มขีดความสามารถของครอบครัวในการจัดประสบการณ์และสร้างสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ
วัตถุประสงค์ 1. เพื่อให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัยด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม 2. เพื่อให้แนวปฏิบัติผู้ปกครองในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัย
แนวคิดที่นำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบ 1. แนวคิดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ : การสร้างแรงจูงใจภายใน การเห็นคุณค่าในตนเอง การใช้สถานการณ์ในชีวิตและประสบการณ์มาจัดกระบวนการเรียนรู้ 2. แนวคิดการเรียนรู้ประสบการณ์ : การรับประสบการณ์เชิงรูปธรรมผ่านกิจกรรมหลากหลาย การสังเกตอย่างไตร่ตรองโดยการคิดอย่างรอบคอบ การทำความเข้าใจกับประสบการณ์ที่ได้รับ รวมทั้งการตั้งประสบการณ์เดิมแล้วกระตุ้นให้สะท้อนความคิด การสรุปแนวคิดไปสู่ความรู้ใหม่ นำเอาประสบการณ์เดิมมาบูรณาการเพื่อสร้างการเรียนรู้ใหม่ การปฏิบัติใหม่ และการสะท้อนผลของประสบการณ์การปฏิบัติ 3. แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : การรวมกลุ่มผู้ปกครองซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างกัน ได้ปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันมีการสรุปและสะท้อนผลร่วมกัน ตลอดจนมีการสร้างแนวปฏิบัติร่วมกัน ช่วยกันเรียนรู้และช่วยเหลือกัน เพื่อให้กลุ่มประสบผลสำเร็จ 4. แนวคิดจิตปัญญาศึกษา : การพัฒนาเจตคติของผู้ปกครองให้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ มองเห็นคุณค่าและเข้าใจตนเองโดยการเรียนรู้อย่างใคร่ครวญ ตลอดจนให้ความสำคัญและเอาใจใส่จิตใจของผู้ปกครองทุกขณะ ให้อยู่ในบรรยากาศที่ผ่อนคลายมีความสุข และให้ความสำคัญกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารความรู้ของผู้ปกครองแต่ละคน ไม่วิวาทะวิจารณ์ ไม่ตัดสินใคร ภายใต้บรรยากาศของการเคารพยอมรับระหว่างกัน เป็นบรรยากาศแบบเปิดเพื่อให้ผู้ปกครองรู้สึกปลอดภัยที่จะพูดที่จะบอก โดยมีกระบวนการสนทนา การฟังอย่างลึกซึ้ง และสะท้อนการเรียนรู้ทั้งเป็นกลุ่มและรายบุคคล 5. แนวคิดสุนทรียสถก : การอยู่ในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย ด้วยการค้นหาสิ่งที่ดีที่สุดในตัวตน โดยการตั้งคำถามเชิงบวก การนำเสนอประสบการณ์ที่สำเร็จหรือเรื่องราวดี ๆ ซึ่งเป็นการค้นหาหรือการค้นพบประสบการณ์เชิงบวก และการสร้างฝัน และออกแบบ สร้างแนวปฏิบัติในการพัฒนาเด็ก

ลักษณะของรูปแบบ การเรียนรู้เป็นกลุ่มร่วมกันของผู้ปกครองในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย เน้นการพูดคุยเชิงบวก ให้ความสำคัญกับประสบการณ์เดิมของผู้ปกครอง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรับฟังซึ่งกันและกัน
ขั้นตอนของรูปแบบ ขั้นที่ 1 ขั้นเปิดใจไร้พาล : สร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลาย ตั้งคำถามเชิงบวก และแลกเปลี่ยนแบ่งปันกัน ขั้นที่ 2 ขั้นคิดสะท้อนประสบการณ์ : การทบทวนไตร่ตรอง คิดอย่างรอบคอบเกี่ยวกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ขั้นที่ 3 ขั้นกระตุ้นความรู้ต่องานอดิเรก : การรับความรู้และประสบการณ์จากผู้รู้ หรือผู้เชี่ยวชาญ ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปสู่แนวปฏิบัติ : ออกแบบและสร้างแนวปฏิบัติในการส่งเสริมและพัฒนาเด็ก และนำแนวปฏิบัติไปใช้ ขั้นที่ 5 ขั้นติดตามสะท้อนผล : การบอกเล่า อธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครองและเด็กปฐมวัย
แนวทางการใช้รูปแบบ ข้อเสนอแนะ แนวทางการปฏิบัติ และรายละเอียดของการนำรูปแบบไปใช้ ประกอบด้วย การเตรียมการของผู้ใช้รูปแบบ การดำเนินการใช้รูปแบบ กระบวนการใช้รูปแบบ บทบาทของผู้ให้การศึกษาและผู้ปกครอง
การประเมินผลการใช้รูปแบบ การทดสอบความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับองค์ความรู้ที่ได้จากการใช้รูปแบบ การประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบ และการสังเกตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับเด็กปฐมวัยหลังจากที่ผู้ปกครองรับความรู้ผ่านรูปแบบแล้วนำไปใช้ในการพัฒนาเด็ก

ภาพที่ 1 รูปแบบการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองโดยกระบวนการมีส่วนร่วม

จากภาพที่ 1 รูปแบบการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองโดยกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ แนวคิดที่นำมาใช้ในการพัฒนา รูปแบบ ลักษณะของรูปแบบ ขั้นตอนของรูปแบบ แนวทางการใช้รูปแบบ และการประเมินผลการใช้รูปแบบ ขั้นตอนการให้การศึกษาของรูปแบบได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เริ่มจากการร่วมกันแสดงความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น ร่วมแบ่งปันสิ่งที่มีความรู้ในขั้นตอนที่ 1 ได้ทบทวนไตร่ตรองประสบการณ์เพื่อนำมาแลกเปลี่ยนและร่วมเรียนรู้กันในขั้นตอนที่ 2 ได้เพิ่มพูนความรู้เพื่อเชื่อมโยงต่อยอดความรู้และประสบการณ์เดิมให้เป็นความรู้ใหม่ในขั้นตอนที่ 3 ได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น เพื่อออกแบบและสร้างแนวปฏิบัติในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กให้สมาชิกทุกคนนำไปใช้พัฒนาบุตรหลานในขั้นตอนที่ 4 และร่วมกันสะท้อนผลจากการนำแนวปฏิบัติไปใช้ในการพัฒนาเด็กในขั้นตอนที่ 5 ทั้งองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบเป็นกระบวนการที่พัฒนาจากการสังเคราะห์แนวคิดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ แนวคิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา และแนวคิดสุนทรียสาธก

2. ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการให้การศึกษาโดยกระบวนการมีส่วนร่วม ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเรื่องการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้รูปแบบการให้การศึกษา (n = 20)

การทดลอง	$\bar{X}$	S.D.	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนการใช้รูปแบบ	8.65	3.07	133	90.55	13.62**
หลังการใช้รูปแบบ	15.30	2.39			

**p < .01

จากตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย โดยก่อนการทดลองใช้รูปแบบ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.65 และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.07 หลังการทดลองใช้รูปแบบ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 15.30 และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.39 เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบมาเปรียบเทียบกัน ปรากฏว่า หลังการทดลองผู้ปกครองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมจากผู้ปกครองที่ได้รับความรู้ผ่านรูปแบบการให้การศึกษาโดยกระบวนการมีส่วนร่วม ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยโดยรวมก่อนและหลังการทดลอง (n=20)

การทดลอง	$\bar{X}$	S.D.	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนการทดลอง	91.85	12.99	468	3,250.80	8.376**
หลังการทดลอง	115.25	10.97			

**p < .0

จากตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย โดยก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 91.85 และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 12.99 หลังการทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 115.25 และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 10.97 เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลองมาเปรียบเทียบกัน ปรากฏว่า หลังการทดลองเด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบการให้การศึกษาโดยกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 คะแนนความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบการให้การศึกษาโดยกระบวนการมีส่วนร่วม

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านผู้ดำเนินการให้การศึกษา	4.71	0.46	มากที่สุด
ด้านกระบวนการให้การศึกษา	4.80	0.41	มากที่สุด
ด้านผลลัพธ์การให้การศึกษา	4.80	0.41	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.77	0.43	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบการให้การศึกษาโดยกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ปรากฏว่า หลังการทดลองใช้รูปแบบการให้การศึกษา ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อรูปแบบในภาพรวมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D = 0.43) เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่า ด้านกระบวนการให้การศึกษาและด้านผลลัพธ์การให้การศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, S.D = 0.41) รองลงมาคือ ด้านผู้ดำเนินการให้การศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ($\bar{X} = 4.71$, S.D = 0.46)

อภิปรายผลการวิจัย

1. รูปแบบการให้การศึกษาผู้ปกครองโดยกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ดำเนินการพัฒนาถูกต้องตามหลักการและกระบวนการพัฒนา โดยมีแนวคิดที่ใช้เป็นฐานในการพัฒนาได้แก่ แนวคิดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ แนวคิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา และแนวคิดสุนทรียสาธก ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของการพัฒนารูปแบบของ Lvancevich *et al.*, (1989) ว่า การพัฒนารูปแบบต้องกำหนดรูปแบบขึ้นจากฐานคิดของแนวคิด ทฤษฎี หรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานหรือเป็นหลักการของรูปแบบการสอนนั้น ความเชื่อ ทฤษฎีพื้นฐานของรูปแบบจะเป็นตัวชี้้นำในการกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และขั้นตอนการดำเนินการในรูปแบบ และรูปแบบการให้การศึกษาโดยกระบวนการมีส่วนร่วมในแต่ละองค์ประกอบมีความสอดคล้อง สัมพันธ์เชื่อมโยงกันและเน้นการปฏิบัติได้ ซึ่งประกอบด้วย 7 ประการ ได้แก่ 1) ความเป็นมาและความสำคัญ 2) วัตถุประสงค์ 3) แนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบ 4) ลักษณะของรูปแบบ 5) ขั้นตอนของรูปแบบ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นเปิดใจเราพลัง ขั้นที่ 2 ขั้นคิดสะท้อนประสบการณ์ ขั้นที่ 3 กระตุ้นความรู้ต่อยอดความคิด ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปสู่แนวปฏิบัติ ขั้นที่ 5 ขั้นติดตามสะท้อนผล 6) แนวการใช้รูปแบบ และ 7) การประเมินผลการใช้รูปแบบ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ Joyce *et al.*, (2015) ที่ได้นำเสนอองค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบการสอนเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย 1) การแนะนำรูปแบบการสอน เป็นการอธิบายความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ซึ่งเป็นที่มาของรูปแบบการสอน 2) รูปแบบการสอน เป็นการอธิบายถึงตัวรูปแบบการสอน ซึ่งนำเสนอเป็นเรื่อง ๆ อย่างละเอียดและเน้นการปฏิบัติได้ แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น คือ 2.1) ขั้นตอนของรูปแบบเป็นการให้รายละเอียดในแต่ละขั้นตอน 2.2) ระบบสังคม เป็นการอธิบายถึงบทบาทผู้สอน ผู้เรียน 2.3) หลักการตอบสนอง เป็นการบอกถึงวิธีการแสดงออกของผู้สอนต่อผู้เรียน 2.4) ระบบที่นำมาสนับสนุน เป็นการบอกถึงเงื่อนไขหรือสิ่งที่จำเป็นต่อการให้รูปแบบ

การสอนนั้น ๆ ให้เกิดผล 3) การนำรูปแบบการสอนไปใช้ เป็นการเสนอแนะและให้ข้อสังเกตในการใช้รูปแบบการสอนนั้น และ 4) ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม

นอกจากนี้รายละเอียดการดำเนินกิจกรรมของรูปแบบการให้การศึกษาในแต่ละขั้นตอน ได้เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งเป็นนวัตกรรมใหม่ เป็นสิ่งใหม่ไม่เคยมีมาก่อน ที่ได้จากการสังเคราะห์แนวคิดต่าง ๆ ที่นำมาเป็นฐานคิดในแต่ละขั้นตอน ซึ่งทุกขั้นตอนของรูปแบบอยู่บนฐานคิดของแนวคิดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ นั่นคือ การสร้างแรงจูงใจและเห็นคุณค่าในตนเอง เน้นการเรียนรู้แบบนำตนเอง โดยให้ความสำคัญกับความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ยึดเอาสถานการณ์ทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนเป็นสำคัญ และรูปแบบการเรียนรู้มีความหลากหลายโดยใช้สถานการณ์ในชีวิตและประสบการณ์มาจัดกระบวนการเรียนรู้ (Knowles *et al.*, 2020) และในแต่ละขั้นตอนของรูปแบบได้สะท้อนแนวคิดที่นำมาใช้เป็นฐานการพัฒนาที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม

2. ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ปรากฏว่า ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นหลังได้รับความรู้ผ่านรูปแบบการให้การศึกษาผู้ปกครองด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบเน้นการมีส่วนร่วมที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันในแต่ละขั้นตอน โดยเริ่มจากสร้างแรงจูงใจภายในการเห็นคุณค่าของตนเอง เกิดความภาคภูมิใจและเชื่อมั่นในตนเอง และเตรียมความพร้อมที่จะเรียนรู้หรือร่วมกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ที่เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องนำตนเองเป็นสำคัญ ผู้ใหญ่มีอัตมโนทัศน์ของตน จึงเกิดความต้องการนำตนเอง และหลักการแรงจูงใจ โดยเฉพาะแรงจูงใจภายใน ที่มีผลให้ผู้ใหญ่เรียนรู้ได้ดี (Knowles *et al.*, 2020) นอกจากนี้กระบวนการรูปแบบยังให้ความสำคัญกับประสบการณ์เดิมของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย โดยให้นำมาแลกเปลี่ยนกัน พร้อมทั้งรับความรู้และความเข้าใจเพิ่มเติมจากวิทยากร มาเติมเต็มในส่วนที่ผู้ปกครองยังไม่รู้ จากนั้นให้ผู้ปกครองได้นำประสบการณ์ของตนเองผนวกเข้ากับความรู้ใหม่ที่ได้รับ ช่วยกันสร้างเป็นแนวทางการปฏิบัติในการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ให้กับบุตรหลาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Kolb (2015) ที่กล่าวว่า ประสบการณ์เป็นแหล่งเรียนรู้และการพัฒนาจะเห็นได้ว่าแนวปฏิบัติที่นำไปใช้ในการพัฒนาเด็กนั้น เป็นสิ่งที่ผู้ปกครองร่วมกันคิดขึ้นมา และยังเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของผู้ปกครองที่ปฏิบัติอยู่ ไม่ใช่สิ่งที่คนอื่นคิดแล้วให้ผู้ปกครองนำไปปฏิบัติ นอกจากนี้ความรู้และแนวปฏิบัติในการสร้างเสริมความฉลาดทางอารมณ์ที่สร้างขึ้นยังเกิดจากประสบการณ์ของผู้ปกครองที่นำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ผ่านการนำเสนอและแสดงความคิดเห็นด้วยวิธีที่ต่อกันเป็นไปตามแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Johnson & Johnson, 1999) ซึ่งประเด็นนี้ส่งผลต่อการนำแนวปฏิบัติไปใช้ในการพัฒนาบุตรหลานของตนเอง จากกระบวนการในรูปแบบทำให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งก่อนและหลังการใช้รูปแบบมีค่าค่อนข้างสูง แสดงว่าผู้ปกครองมีคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันมากทั้งด้านอายุ ระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพ ลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่างก่อนและหลังการใช้รูปแบบจะเห็นได้ว่าค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานหลังการใช้รูปแบบมีค่าน้อยกว่าก่อนการใช้รูปแบบ แสดงว่าความแตกต่างของคะแนนหลังการใช้รูปแบบลดน้อยลง รูปแบบการให้การศึกษาผู้ปกครองช่วยให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจได้มากขึ้นใกล้เคียงกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ปรากฏว่าเด็กปฐมวัยมีความฉลาดทางอารมณ์สูงขึ้นหลังได้รับการจัดกิจกรรมจากผู้ปกครองที่ได้รับความรู้ผ่านรูปแบบการให้การศึกษาโดยกระบวนการมีส่วนร่วม ซึ่งแสดงว่าความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจและการจัดกิจกรรมของผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wasupokin (2011) ที่ได้พัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองของผู้ปกครองในการเสริมสร้างความสามารถทางสังคมของเด็กปฐมวัยวัยหัดเดิน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถทางสังคมของเด็กปฐมวัยขึ้นอยู่กับความสามารถในการเรียนรู้ของผู้ปกครอง กระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบทำให้ผู้ปกครองเกิดการเรียนรู้ สร้างความรับผิดชอบและนำไปฝึกปฏิบัติกับเด็กที่บ้านภายใต้บริบทของตนเอง นอกจากนี้แนวปฏิบัติที่ผู้ปกครองนำไปใช้ในการสร้างเสริมความฉลาดทางอารมณ์ให้กับเด็กเป็นเรื่องที่ผู้ปกครองช่วยกันพัฒนามาจากการบูรณาการประสบการณ์ของสมาชิกในกลุ่มผนวกกับความรู้ใหม่ที่ได้รับ ดังนั้นทุกคนจึงมีความรู้ความเข้าใจแนวปฏิบัติดังกล่าวเป็นอย่างดี ประกอบกับผู้ปกครองมีแรงจูงใจภายในที่ต้องการพัฒนาบุตรหลานของตนเอง การนำไปปฏิบัติกับเด็กจึงส่งผลดี (Knowles *et al.*, 2020) และที่สำคัญกระบวนการในขั้นตอนของรูปแบบมีการสร้างกลุ่มไลน์เมื่อผู้ปกครองมีปัญหาหรือข้อสงสัยก็มีคนช่วยให้ข้อแนะนำ มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนแนวคิดและแนวปฏิบัติซึ่งกันและกัน ซึ่งลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับ Johnson & Johnson (1999) ที่กล่าวไว้ว่า การให้ผู้เรียนได้ร่วมมือ ปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความรู้และ

ประสบการณ์ ทำให้ผู้เรียนมีเพื่อนที่เข้าใจช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่งผลให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจในการพัฒนาเด็ก และในขั้นตอนสุดท้ายของรูปแบบ ขึ้นติดตามสะท้อนผล ผู้ปกครองได้พบทวนและสะท้อนสิ่งที่ได้ทำหรือปฏิบัติ ผู้ปกครองแต่ละคนมีวิธีการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ได้มาแลกเปลี่ยนกัน ทำให้สามารถเรียนรู้และต่อยอดความรู้ พร้อมทั้งทำให้ได้ถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกัน จึงส่งผลทำให้เด็กมีความฉลาดทางอารมณ์สูงขึ้น อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยทั้งก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรม มีค่าค่อนข้างสูง แสดงว่า เด็กปฐมวัยมีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกันมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันทั้งด้านอายุ ระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพ ลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลให้ผู้ปกครองนำแนวปฏิบัติไปจัดกิจกรรมในการสร้างเสริมความฉลาดทางอารมณ์ให้กับเด็กแตกต่างกัน ส่งผลให้เด็กมีความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยระหว่างก่อนและหลังการได้รับการจัดกิจกรรมจากผู้ปกครอง จะเห็นได้ว่าค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมจากผู้ปกครองมีค่าน้อยลง แสดงว่าความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยมีความแตกต่างกันน้อยลงหลังได้รับการจัดกิจกรรมจากผู้ปกครองที่ได้รับความรู้ผ่านรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม

4. ผลความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบการให้การศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุดในทุกด้านและทุกรายการ เนื่องจากรูปแบบการให้การศึกษาได้ให้ความสำคัญกับผู้ปกครอง โดยเริ่มจากการสร้างความรู้สึกที่ดี การมีความเชื่อมั่นในตนเองและมีความสุขในการร่วมเรียนรู้ โดยผู้ให้การศึกษาสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และแสดงออกให้เห็นว่าผู้ปกครองมีความสำคัญต่อการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ที่เน้นให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของตนเอง ซึ่งเป็นแรงจูงใจภายใน (Knowles et al., 2020) ส่งผลให้ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และผ่อนคลายทำให้รู้สึกไว้วางใจกัน และได้ค้นหาสิ่งที่ดีในตัวเอง ทำให้มองเห็นคุณค่าของตนเอง กระบวนการให้การศึกษาผู้ปกครองยังให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์อย่างทั่วถึง ได้ไตร่ตรองสะท้อนความคิดและความรู้สึกเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน นำมาบูรณาการเพื่อสร้างเป็นความรู้ใหม่ การปฏิบัติใหม่ ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Tejagupt, 2011) ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของผู้ปกครองซึ่งส่วนมากเป็นผู้ใหญ่ นอกจากนี้กระบวนการให้การศึกษาทั้ง 5 ขั้นตอน ที่ผู้ปกครองได้เรียนรู้ร่วมกัน ได้ช่วยกันเสริมต่อความรู้จนสามารถออกแบบแนวปฏิบัติในการส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยที่มีความหมาย สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ประสบผลสำเร็จ ทำให้ผู้ปกครองมีความภาคภูมิใจและรู้สึกว่าคุณค่าตนเองมีความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Olsem & Fuller (2012) ที่ว่า กระบวนการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้ร่วมคิดและเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างผู้ปกครองด้วยกันเองและผู้ให้การศึกษากับผู้ปกครอง การทำให้ผู้ปกครองได้รับความรู้ มองเห็นประโยชน์จากการเรียนรู้ร่วมกันภายใต้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และได้เรียนรู้ในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย อบอุ่น เป็นกันเอง ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ความรู้ที่เกิดขึ้นเป็นผลจากการร่วมคิด ร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ร่วมทำ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้ปกครองได้พบความสำเร็จ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ และมั่นใจในตนเอง จึงส่งผลให้ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในกระบวนการของรูปแบบที่ช่วยให้สามารถสรุปองค์ความรู้เพื่อสร้างแนวปฏิบัติในการพัฒนาบุตรหลานได้ด้วยตนเองในระดับมากที่สุด

สรุปผลการวิจัย

1. รูปแบบการให้การศึกษาผู้ปกครองโดยกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย มีความเหมาะสม ซึ่งผลการประเมินความสอดคล้องเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ ระหว่าง 0.80-1.00 ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบดังนี้ 1) ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) แนวคิดที่นำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบ 4) ลักษณะของรูปแบบ 5) ขั้นตอนของรูปแบบ ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 เปิดใจเราพลัง ขั้นที่ 2 คิดสะท้อนประสบการณ์ ขั้นที่ 3 กระตุ้นความรู้ต่อยอดความคิด ขั้นที่ 4 สรุปสู่แนวปฏิบัติ และขั้นที่ 5 ติดตามสะท้อนผล 6) แนวทางการใช้รูปแบบ และ 7) การประเมินผลการใช้รูปแบบ

2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองโดยกระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย มีดังนี้

1) ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ปรากฏว่า หลังการทดลองใช้รูปแบบการให้การศึกษา ผู้ปกครองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2) ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ปรากฏว่า หลังผู้ปกครองนำความรู้ที่ได้จากการใช้รูปแบบไปพัฒนาเด็ก เด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยของความฉลาดทางอารมณ์ทั้งในภาพรวมและแต่ละด้าน ทั้งด้านการรู้จัก

อารมณ์ของตนเอง ด้านการรู้จักอารมณ์ของคนอื่น ด้านการจัดการกับอารมณ์ของตนเอง ด้านการสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง และด้านการสร้างความสัมพันธ์กับคนอื่น สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบการให้การศึกษาผู้ปกครองโดยกระบวนการมีส่วนร่วมปรากฏว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการให้การศึกษาโดยกระบวนการมีส่วนร่วมทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

รูปแบบการให้การศึกษาผู้ปกครองด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบที่สามารถนำไปใช้ในการให้ความรู้พ่อแม่ผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัยในด้านต่างๆ ได้ และเป็นอีกทางเลือกสำหรับครูปฐมวัยและสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในการนำรูปแบบไปใช้ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนของรูปแบบที่ได้กำหนดไว้ทั้ง 5 ขั้นตอน และแนวปฏิบัติที่สำคัญดังนี้

1.1 บทบาทของผู้ให้การศึกษา เป็นผู้อำนวยความสะดวก สังเกตพฤติกรรม สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผ่อนคลาย ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ใช้คำพูดลักษณะเชิงบวก หลีกเลี่ยงคำสั่ง กระตุ้นด้วยคำถามเชิงบวกให้ร่วมคิดร่วมทำอย่างทั่วถึง ตลอดจนให้ผู้ปกครองพูดภาษาถิ่นของตนเองได้ ในกรณีที่ผู้ปกครองไม่ถนัดที่จะพูดภาษาไทยกลาง สิ่งเหล่านี้จะสร้างกำลังใจ และความเชื่อมั่นในการเรียนรู้ให้ผู้ปกครอง

1.2 การจัดกลุ่มผู้ปกครอง เนื่องจากผู้ปกครองซึ่งเป็นผู้ใหญ่ มีความแตกต่างกัน ดังนั้นการจัดกลุ่มผู้ปกครองในการเรียนรู้ตามรูปแบบ ควรพิจารณาให้มีการรวมกลุ่มของผู้ปกครองที่มีลักษณะและความสามารถแตกต่างกัน เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ และลักษณะเฉพาะของบุคคล เพื่อให้มีโอกาสได้เรียนรู้ร่วมกัน ได้ปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้ ด้วยการศึกษาเปรียบเทียบผลการนำรูปแบบไปใช้ในบริบทที่แตกต่างกัน ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้ให้การศึกษา ปัจจัยด้านผู้ปกครอง ปัจจัยด้านสถานศึกษาหรืออื่นๆ เพื่อนำผลวิจัยไปใช้ในการจัดสภาพการณ์การให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองในครั้งต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบวิธีการให้การศึกษาผู้ปกครองโดยกระบวนการมีส่วนร่วมกับรูปแบบอื่นๆ

2.3 ควรมีการศึกษาผลการนำรูปแบบการให้การศึกษาผู้ปกครองโดยกระบวนการมีส่วนร่วมไปใช้ให้ความรู้ผู้ปกครองในระดับการศึกษาอื่น

เอกสารอ้างอิง

- Bureau of Academic Affairs and Educational Standards. Office of the Basic Education Commission, Ministry of Education. (2017). *Early childhood curriculum b. e. 2560*. Bangkok: Agricultural Cooperative Printing Demonstrations of Thai co., Ltd. (in Thai)
- Burnard, P. (1996). *Teaching the analysis of textual data: an experiential approach*. *Nurse Education Today*, 16(4), 278-281.
- Chaisalee, Ph. (2016). *The participation and guidelines for development of parents in learning management at early childhood level in higher education institution demonstration schools under the office of the commissioner of private education, chon buri primary education service area office 1*. Master's Thesis. Burapha University. (in Thai)
- Chuangcham, P. (2016). *What is appreciative inquiry?* [Online]. Retrieved October 16, 2017, from: <http://www.med.nu.ac.th/dpMed/2015/?mod=knowledge&dep=14> (in Thai)
- Cooperider, D. L., & Whitey, D. (2005). *Appericiative: a positive revolution in change*. San Francisco: Berret-Koehler.
- Erikson, E. H. (1993). *Childhood and society*. New York: Norton.
- Freud, S. (2011). *An outline of psychoanalysis*. Mansfield Centre, CT: Martino Publishing.

- Johnson, D. W., & Johnson, R. (1999). *Learning together and alone: cooperative competitive and individualistic learning*. (5th ed.). Boston: Allyn & Bacon.
- Joyce, B., Weil, M. & Calhoun, E. (2015). *Models of teaching*. (9th ed.). Boston: Pearson.
- Knowles, M. S., Holton, E. F., & Swanson, R. A. (2020). *The adult learner: the definitive classic in adult education and human resource development*. (9th ed.). Houston Texas: Gulf Publishing.
- Kolb, D.A. (2015). *Experiential learning: experience as the source learning and development*. (2nd ed.). NJ, United States: Pearson FT Press.
- Lvancevich, J. H., Donnelly, J. H., & Gibson, J. L. (1989). *Management: principles and functions*. (4th ed.). Boston, MA: Richard D. Irwin.
- Office of the Council of State. (2019). *Intent of the early childhood development act 2019*. Bangkok: Office of the Council of State. (in Thai)
- Office of the Education Council. (2017). *National education plan 2017-2036*. (2nd ed.). Bangkok: Prikwan Graphic co. Ltd. (in Thai)
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2017). *Economic development plan and national society no. 12 (2017-2021)*. Bangkok: Office of the National Economic and Social Development Board. (in Thai)
- Olsem, G. W., & Fuller, M. L. (2012). *Home – school relations working successfully with parents and families*. (4th ed.). Boston: Pearson.
- Phanit, W. (2007). *Contemplative learning: education as the path for spiritual searching*. Bangkok: Suan-nguenmeena. (in Thai)
- Phongthong, Th. (2016). *The participation of parents in provision of early childhood education of schools in kaeng hang maeo district under chanthaburi primary education service area office 1*. Master's thesis. Burapha University. (in Thai)
- Poolpatarachewin, Ch. (2012). *The crystallization and explosive outcome experiences of contemplative mind and contemplative practices* [Online]. Retrieved October 20, 2017, from: http://jitwiwat.blogspot.com/2012/06/blog-post_22.html. (in Thai)
- Tejagupt, P. (2011). *Instruction with child-centered focus concepts, methods, and teaching techniques*. Bangkok: The Master Group Management. (in Thai)
- Wasuphokin, S. (2011). *Development of a self-directed learning model for parents to create social ability of autistic preschool children*. Doctoral dissertation. Srinakharinwirot University. (in Thai)
- Watkins, J. M., Mohr, B. J., & Kelly, R. (2011). *Appreciative inquiry: change at the speed of imagination*. (2nd ed.). San Francisco: Pfeifer.
- Yakaew, Ch., Siriprichayakorn, R., Yok-in, J., Promlek, A., & Piyajitti, A. (2018). Behavioral the participation of parents in the promotion of early childhood learning the child development center eastern region. *Journal of Science of Education and Human Development*, 2(2), 1-14. (in Thai)